

Aan de 25 Overijsselse gemeenten
t.a.v. de wethouders Ruimtelijk en Sociaal Domein

Raalte, 7 januari 2021

Betreft: Laatste aanvraagronde decentralisatie-uitkering kerkenvisies 15 februari 2021

Geachte bestuurder,

Het Rijk heeft vanuit het programma Toekomst Religieus Erfgoed voor de jaren 2019, 2020 en 2021 geld beschikbaar gesteld voor gemeenten die een kerkenvisie willen opstellen. Dit programma en deze regeling zijn in het leven geroepen omdat door een teruglopend kerkbezoek het voortbestaan van veel kerken onder druk staat. Het is echter een maatschappelijke opgave waar meer dan alleen de kerkeigenaren bij betrokken zijn. Kerkgebouwen (en hun directe omgeving) zijn dragers van betekenis en zingeving op verschillende niveaus en voor verschillende partijen, zowel religieus als profaan, zowel individueel als collectief. Het zijn gebouwen die de meeste Nederlanders willen koesteren; ook al gaat men zelf niet meer ter kerke.

Laatste aanvraagronde

Twaalf gemeenten uit Overijssel hebben zich al aangemeld en deze aanvraag gehonoreerd gekregen. Er is nog slechts één laatste ronde, waarvoor de aanvragen vóór 15 februari 2021 moeten worden ingediend. Een kerkenvisie is vormvrij en er zijn geen andere voorwaarden dan dat achteraf moet worden gemeld wat de gemeente met de rijksbijdrage heeft gedaan. Het rijksgeld is gegarandeerd en komt in de vorm van een gedecentraliseerde uitkering; € 25.000 voor gemeenten met tussen de één en negentien kerken, € 50.000 voor gemeenten met tussen de twintig en veertig kerken en € 75.000 voor gemeenten met meer dan veertig kerken.

Wat houdt een kerkenvisie in?

Een kerkenvisie is een strategische visie op de toekomst van kerkgebouwen. Het opstellen van een kerkenvisie gebeurt in dialoog tussen de burgerlijke gemeente, kerkeigenaren, inwoners en erfgoedorganisaties. Men gaat met elkaar in gesprek over de toekomst van alle kerkgebouwen in hun gemeente. Monumentaal en niet-monumentaal, nieuw en oud. Welke blijven er als kerk fungeren, welke kerkgebouwen worden geschikt gemaakt voor nevengebruik en welke leegstaande gebouwen krijgen een andere functie? Maar ook kunnen partijen afspraken met elkaar maken over de wijze waarop men met elkaar het gesprek aangaat als er kerken gesloten of verkocht worden. Om die dialoog goed te kunnen voeren is het nodig inzicht te hebben in het netwerk van betrokken partijen en inzicht in het totale kerkenbestand. De aan te vragen middelen kunnen worden aangewend om dat proces te organiseren. In de bijgevoegde handleiding staat meer informatie over de bouwstenen van een integrale, duurzame kerkenvisie.

Integrale opgave

De grote maatschappelijke betrokkenheid en opgave van de kerkgebouwen maakt het opstellen van een kerkenvisie meer dan ooit noodzakelijk. Het stelt eigenaren, overheden en betrokkenen in staat te anticiperen op de komende veranderingen ten aanzien van functie, gebruik en eigendom van de kerkgebouwen in plaats van ad-hoc te reageren. De zoektocht naar een duurzame en gezamenlijke toekomst van het religieus erfgoed is niet alleen een opgave die gaat over de waarde en behoud van 'de stenen', maar vooral ook over de plek van de kerk als sociale gemeenschap (sociale opgave), de leefbaarheid van dorpen/kernen/wijken (gebiedsopgave), ruimtelijke/stedenbouwkundige kwaliteit en de kans om met dit erfgoed een bijdrage te leveren aan verduurzaming in de gemeente (energietransitie).

Meer informatie

Het Steunpunt Cultureel Erfgoed Overijssel is de plek waar u meer informatie kunt inwinnen over kerkenvisies, hulp kunt krijgen bij het aanvragen van deze decentralisatie-uitkering of een mogelijke aanpak kunt bespreken. Petra Schilders, coördinator van het Steunpunt, staat u graag te woord. U kunt haar bereiken via mail@steunpunterfgoedoverijssel.nl of telefonisch via 06-11252047 (ma t/m do).

Oproep tot aanvragen

In het belang van het religieus erfgoed en de sociale gemeenschappen waar de kerkgebouwen een belangrijke plek innemen, wijzen wij u graag op deze mogelijkheid voor het aanvragen van een kerkenvisie. Deze oproep komt voort uit een samenwerking tussen de provinciale partners; provincie Overijssel, VNG Overijssel, Steunpunt Cultureel Erfgoed Overijssel en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Hoogachtend,

VNG Overijssel, Provincie Overijssel, Steunpunt Erfgoed Overijssel, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Martijn Dadema

Roy de Witte

Petra Schilders

Frank Strolenberg

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Bijlagen

- 1) Handreiking 2019 'Bouwstenen voor een Kerkenvisie', Ministerie van OCenW;
- 2) Aanvraagformulier 'Decentralisatie-uitkering integrale lokale kerkenvisies';